

V.C.T. — Nr 1980 — 28 september 1967.

- Centrale en uitvoeringsdiensten.
- Berichten en mededelingen aan het publiek in het algemeen.
- Formulieren ter beschikking van het publiek gesteld.
- Private medewerkers.
- « In het Nederlands en in het Frans » : begrip.
- Berichten en mededelingen uitgaande van instellingen waarvan de culturele activiteit één enkele taalgroep interesseert.
- Betrekkingen met particulieren.
- Taal van het gebied is taal van de particulier : vermoeden juris tantum.
- Briefhoofden en -omslagen.

De Vaste Commissie voor Taaltoezicht,

Gelet op het verzoek waarbij leden van de Commissie vragen dat de taalregeling van toepassing op de berichten en mededelingen en dienstengevolge op de formulieren uitgaande van de centrale diensten, opnieuw zou worden onderzocht ;

Gelet op de artikelen 60, § 1, en 61, § 5, van de op 18 juli 1966 samengevatte wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken ;

Overwegende dat het gestelde probleem in feite enkel de toepassing van het tweede lid van artikel 40 van de S.W.T. betreft, d.w.z. de taalregeling van de berichten en mededelingen die de centrale en gelijkgestelde diensten rechtstreeks aan het publiek richten, alsmede de formulieren die de hogergenoemde diensten zelf ter beschikking stellen van het publiek ; dat er inderdaad geen enkele moeilijkheid rijst wat de toepassing van het 1ste lid van genoemd artikel 40 betreft ;

Overwegende dat het verzoek, wat de berichten en mededelingen betreft, in feite al de wijzen van publikatie bedoelt die voor de verspreiding ervan worden gebruikt : aanplakkingen in de administratieve gebouwen en op de openbare weg ; in de treinen ; huis aan huis uitdeling door de posterijen of door andere verspreidingsmiddelen ; publikatie in de pers in het algemeen, dagelijks of periodiek ; aankondigingen, mondeling of op het scherm, in de schouwburgzalen ;

Overwegende dat eveneens onderscheid dient te worden gemaakt voor de formulieren naargelang zij in de lokaliteiten van de centrale en

gelijkgestelde diensten ter beschikking van het publiek worden gesteld of aan het publiek worden gestuurd in de gebieden van het land ;

Overwegende dat het past *a priori* te preciseren dat de bij artikel 40, 2de lid, bepaalde taalregeling die hierna nader zal worden verklaard, eveneens dient te worden toegepast wanneer de centrale en gelijkgestelde diensten een beroep doen op private medewerkers in de betekenis van artikel 50 van de S.W.T. ;

Overwegende overigens dat de Commissie in haar advies nr. 1235, dd. 24 juni 1965, heeft gemeend dat de bewoordingen « in het Nederlands en in het Frans » zoals zij o.m. voorkomen in artikel 40, 2de lid, van de S.W.T. (vroeger art. 29, 2de lid, van de wet dd. 2 augustus 1963), moeten begrepen worden in de zin dat al de teksten gelijktijdig en integraal in de twee talen moeten voorkomen op het document ; dat men dienaangaande dient te preciseren dat genoemd advies moet worden geïnterpreteerd in de zin dat het slechts betrekking heeft op de publikatiemodaliteiten en dit voor de gevallen dat de (N.F.) tweetaligheid is vereist en de gelijkheid tussen de twee talen, krachtens de wet, dient te worden verzekerd ; dat dit eveneens het geval is voor de adviezen die door de Commissie later in dezelfde geest zullen worden uitgebracht ;

BESLUIT VOLGEND ADVIES UIT TE BRENGEN :

I. Berichten en mededelingen aan het publiek.

Gelet op de aard en de taak van de centrale en gelijkgestelde diensten, strekt hun werkingssfeer, zoals de wet het trouwens expliciet bepaalt — zich uit tot het gehele land. Hun berichten en mededelingen hebben dus in principe en *a priori* betrekking op de ganse bevolking en in hoofdzaak op de twee grote taalgemeenschappen. Het is dus normaal dat de wetgever in artikel 40, 2de lid, heeft bepaald dat deze berichten en mededelingen in het Nederlands en het Frans zouden worden gesteld, wanneer zij rechtstreeks aan het publiek worden gericht, zonder een beroep te doen op de plaatselijke of gewestelijke diensten.

Deze vaststelling kan echter niet insluiten dat de kwestieuze diensten steeds en in alle gevallen de verplichting en zelfs het recht zouden hebben zich gelijktijdig in het Nederlands en in het Frans tot het publiek te richten.

Uit de parlementaire werkzaamheden van de wet dd. 2 augustus 1963 blijkt inderdaad duidelijk dat een van de doeleinden van de wetgever van 1963 is geweest de taalhomogeniteit van de eentalige gebieden te bewaren en zelfs te verstevigen. Afgezien van het feit dat het systematisch gebruik van de tweetaligheid voor deze gebieden van geen nut is, zou deze tweetaligheid bovendien klaarblijkelijk indruisen tegen de wil van de wetgever.

Bovendien, indien men naar de nota van de Regering verwijst die in het verslag Saint-Remy (Doc. 331-27, K. zitt. 1961-1962, blz. 36) is opgenomen, kan men i.v.m. de centrale diensten het volgende lezen : « De berichten en mededelingen aan het publiek, alsook de formulieren die aan het publiek ter hand gesteld worden, blijven beheerst door de thans vigerende regelen ». Die regelen waren het voorwerp van artikel 6, § 2, van de wet van 28 juni 1932. Welnu, zowel uit de rechtspraak van de Commissie van 1932 als uit van de Regering uitgaande onderrichtingen (cfr. omzendbrief van 31 mei 1935) blijkt dat deze bepaling werd geïnterpreteerd in de zin dat de eentaligheid de regel was voor al de berichten en mededelingen die de centrale en gelijkgestelde diensten aan het publiek uit de homogene gemeenten richtten, terwijl het gebruik van de tweetaligheid slechts vereist was voor de berichten en mededelingen die door de betrokken diensten rechtstreeks aan het publiek werden gericht, hetzij in of op hun gebouwen, hetzij in de gemeenten van de Brusselse agglomeratie of in de gemeenten die een taalminderheid van minstens 30 % bezaten.

Deze interpretatie die zonet conform de letter van artikel 6, § 2, dan toch conform de geest van de wetgeving van 1932 is, kan als grondprincipe voor de toepassing van artikel 40, 2de lid, gehandhaafd blijven, op voorwaarde dat er sommige verbeteringen worden in aangebracht die hierna zullen worden uiteengezet en rekening zullen houden met de bijzondere modaliteiten van sommige berichten en mededelingen.

Ten gunste van deze interpretatie van artikel 40, lid 2, kan men nog twee aanvullende argumenten laten gelden : in de eerste plaats zou de letterlijke toepassing van de bepaling in sommige gevallen tot onlogische toestanden leiden, in die zin dat hetzelfde bericht dat een centraal bestuur in een gemeente zonder speciale regeling zou publiceren, hetzij tweetalig, hetzij eentalig, zou dienen te zijn, naargelang het rechtstreeks of door tussenkomst van de plaatselijke diensten zou worden gepubliceerd. De wetgever heeft dergelijke toestanden zeker niet gewenst.

In de tweede plaats dient men niet uit het oog te verliezen dat, indien de werkring van de centrale of gelijkgestelde diensten in principe het ganse land bestrijkt, het kan gebeuren dat sommige berichten of mededelingen, ter wille van hun aard, slechts voor de burgers van een enkele gemeenschap van belang zijn (bv. : reclame voor culturele manifestaties die door de K.M.S. in een homogeen gebied worden ingericht). Ook in dit geval zou het gebruik van de tweetaligheid voor de reclame in het betrokken gebied onlogisch zijn. De Commissie heeft trouwens terzake reeds stelling genomen (z. advies nr. 1221/A, dd. 13.1.1966).

Uit wat voorafgaat blijkt dat men noodzakelijk aan artikel 40, 2de lid, een genuanceerde interpretatie dient te geven, die in de mate van het mogelijke tegelijk rekening houdt met de letter en de geest van de wetgeving van 1963, alsmede met de rechtspraak van de wet van 1932.

1. *Berichten en mededelingen van de centrale en gelijkgestelde diensten, die rechtstreeks ter kennis van het publiek worden gebracht door aanplakbiljetten.*

De rechtspraak van de wet van 1932 zou eenvoudigweg kunnen worden aangenomen: bijgevolg zouden de officiële berichten en mededelingen tweetalig zijn in en op de gebouwen van genoemde diensten, in de gemeenten uit Brussel-Hoofdstad, in de randgemeenten en in de taalgrensgemeenten. In deze laatste twee gevallen dient vanzelfsprekend voorrang te worden verleend aan de taal van het gebied.

Uiteraard rijst er een probleem voor het Duitse taalgebied, daar artikel 40, 2de lid, het Duits niet vermeldt voor de berichten en mededelingen, dan wanneer het daarentegen bepaalt dat in het Duits gestelde formulieren zullen ter beschikking kunnen worden gesteld van de inwoners van het betrokken gebied. Dienaangaande uit de Commissie de wens dat de centrale en gelijkgestelde diensten, in de mate van het mogelijke, een beroep zouden doen op de plaatselijke diensten voor de aan deze inwoners gerichte berichten en mededelingen.

2. *Berichten en mededelingen van de centrale en gelijkgestelde diensten, die door de private pers (dagbladen, tijdschriften, revues, enz...) worden gepubliceerd.*

Deze berichten dienen te worden gesteld in de taal van de publicatie, zelfs indien zij over het ganse land wordt verspreid. De lezer die een in een bepaalde taal gestelde publicatie koopt, moet normaal verwachten dat hij er slechts teksten in genoemde taal zal in vinden.

3. *Berichten en mededelingen van de centrale en gelijkgestelde diensten, hetzij mondeling, hetzij op het scherm, in de private schouwburgzalen.*

De *sub* 1 uiteengezette principes voor de aanplakbiljetten zouden kunnen worden aangenomen, daar de schouwburgzalen in het onderhavige geval optreden als private medewerkers in de betekenis van artikel 50 van de S.W.T. en de berichten en mededelingen derhalve worden verondersteld rechtstreeks uit te gaan van de betrokken diensten.

De regeling zou dus principieel de tweetaligheid zijn te Brussel-Hoofdstad, in de randgemeenten en in de taalgrensgemeenten, terwijl de eentaligheid de regel zou zijn in de gemeenten uit homogene gebieden zonder speciale regeling.

Een afwijking van deze regel dient echter te worden voorgeschreven voor de gemeenten uit Brussel-Hoofdstad en deze met een speciale regeling: in de schouwburgzalen waarvan de culturele bedrijvigheid exclusief één taalgroep interesseert, dienen de berichten en mededelingen die van de betrokken diensten uitgaan, uitsluitend te worden gedaan in de taal

van deze taalgroep. Deze zienswijze is logisch en bovendien conform de geest van de wetgeving, die terzake door artikel 22 van de S.W.T. nader wordt uiteengezet.

4. *In de treinen aangeplakte berichten en mededelingen.*

De tweetaligheid blijkt in dit geval de enige mogelijke oplossing. Ter wille van de exploitatienoodwendigheden van het net van de N.M.B.S., zouden de wagons inderdaad slechts van het ene gebied naar het andere kunnen worden overgebracht. Bovendien circuleren talrijke treinen geregeld van het ene gebied naar het andere.

5. *Berichten en mededelingen die door de post worden rondgedeeld.*

In het algemeen gaat het om gedrukte mededelingen die in omslagen worden gestoken en door het bestuur van de P.C.R. aan zijn aangeslotenen worden gestuurd. Daar genoemd bestuur de taalregeling van haar aangeslotenen kent en met hen handelt in de taal die zij hebben gekozen (betrekkingen met particulieren), blijkt het logisch dat de gedrukte mededelingen in de enveloppen, dezelfde taalregeling volgen.

In het geval dat de berichten en mededelingen, per brief, aan een publiek worden gericht waarvan men niet weet tot welke taalgroep het behoort, zou men de volgende principes kunnen aannemen :

geadresseerden woonachtig in gemeenten uit het Nederlandse, het Franse of het Duitse taalgebied : de taal van het gebied wordt verondersteld deze van de geadresseerde te zijn ;

Brussel-Hoofdstad : tweetalige gedrukte teksten.

Indien een particulier later het gebruik van een andere taal vraagt, zal het centrale of gelijkgestelde bestuur deze wens dienen te eerbiedigen, gezien het op dit ogenblik om een echte betrekking met een particulier gaat, in de betekenis die artikel 41, § 1, van de S.W.T. daaraan verleent.

II. *Formulieren die rechtstreeks ter beschikking van het publiek worden gesteld.*

Het past — *mutatis mutandis* — dezelfde principes aan te nemen.

1) De formulieren die in de kantoren van de centrale en gelijkgestelde besturen naamloos ter beschikking van het publiek worden gesteld, dienen in het Nederlands en in het Frans te worden gesteld. De twee teksten dienen op hetzelfde bescheid voor te komen telkens als deze procedure materieel mogelijk blijkt. In de andere gevallen kunnen eentalige formulieren worden gebruikt, in zoverre er altijd bescheiden in de ene en de andere taal ter beschikking van het publiek zijn.

2) Voor de formulieren die door de posterijen aan het publiek worden gericht, dient de procedure te worden toegepast die hierboven is uiteen-

gezet voor de berichten en mededelingen die door de posterijen aan de particulieren worden gericht. Ter zake dient een onderscheid te worden gemaakt naargelang de taalgroep van deze particulieren al dan niet gekend is.

Zoals hierboven gesignaleerd, bepaalt artikel 40, 2de lid, dat in het Duits gestelde formulieren, zo nodig, ter beschikking van het Duitssprekende publiek zullen worden gesteld.

Gedaan te Brussel, 28 september 1967.
